СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 302. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 28. грудня, 1928. VOL. XXXVI. No. 302. Jersey City, N. J., Friday, December 28, 1928. THREE CENTS.

БЕРД У ПІДБІГУНОВІЙ ПОЛОСІ

ВЖЕ НЕДАЛЕКО ЗАЛИВУ КИТІВ, ДЕ ЗАДУМУЄ ОСІСТИСЯ. РІЗДВО СЕРЕД ЛЕДІВ.

З КОРАБЛЯ СИТІ ОВ НЮ ЙОРК, 26. грудня. — Дослідник, командант Берд вже доплив зі своєю залогою в підбігунову полосу, прибувши до Дисковері Инлет. Звідси вже недалеко до Заливу Китів, де Берд осядеться. З того місця буде робити дальші вилети літаками в ріжні сторони, щоби наблизитися до полудневого бігуна. Такі виправи буде робити рівнож і при помочі спеціяльно для таких цілей витресованих псів. Оті пси тепер найбільше радуються, бо їх випустили на леди та сніги і вони скачуть та гонять з радости, бо почувають себе на волі і вдома. Вониж виросли серед снігів.

Моряки полюють на тюленів і пігвінів, щоби мати мясо для псів. Погода чудова. Цеж найчистіше місце на земській кулі. Сніги і леди міняться в лучах сонця. А перед кораблем видніє довгий вал з ледяних гір, що мов хотів замкнути доступ до полудневого бігуна.

ВИПОВІВ ВІЙНУ БАНДИТАМ.

ГВЕЙЛЕН РІШИВСЯ ВИЧИСТИТИ НЮ ЙОРК. ДЖЕРЗІ СИТІ І ГОБОКЕН НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК ЗАРАДИТИ, ЩОБ НЮЙОРСЬКІ БАНДИТИ НЕ ПЕРЕЙШЛИ ДО СУСІДІВ. БУДУТЬ БРАТИСЬ І ДО НІЧНИХ КЛЮБІВ. УБИЙСТВО РОТШТАЙНА МУСИТЬ БУТИ ВИЯСНЕНЕ.

НЮ ЙОРК, 26. грудня. — Поліційний комішенер Гвейлен заповів, що призначує шість відділів найкращих полісменів і детективів до чистки Ню Йорку. Він каже, що Ню Йорк мусить стати пеклом для бандитів.

Бандити беруть його погрози тим разом на серіо і опускають місто. Це нагнало страху на сусідні міста, бо саме туди втікають нюйорські бандити. В Джерзі Сити обставлено всі переїзди через Гудсон спеціяльними детективами, котрі мають приказ арештувати всіх підозрілих. Те саме роблять в Гобокен.

Гвейлен скликав 125 жінок, що стоять на поліційній службі, і дав їм поручення розслідити діяльність нічних клюбів, та положити конець тим неморальним обставинам, що там істнують. А свому головному інспекторови заповів, що тайна вбийства ґемблера Ротштайна мусить бути розсліджена за всяку ціну.

РАТУВАВ ПРИЯТЕЛЯ.

ЗІВ 13 СЕНДВІЧІВ, АЛЕ Й ТЕ НЕ ПОМОГЛО. АҐЕНТИ ТАКИ ПЕРЕВЕЛИ РЕВІЗІЮ.

СЕН ЛУІС, 26. грудня. — Костумер ввійшов до салуну та положив $2 на ляду, щоб дещо випити. Та нараз завважив двох других, що пильно йому приглядалися. Один з них запитався, що він хоче купити аж за два доляри. Костумер відповів, що голоден і хоче дістати повно сендвічів. Бартендер доставляв один сендвіч за другим. Його приятель зїв 13, а більше не міг. Тоді два аґенти, що йому приглядалися, перевели ревізію та забрали віску і пиво, а бартендра арештували.

БОРА ЗА НАДЗВИЧАЙНОЮ СЕСІЄЮ.

ВАШИНҐТОН, 26. грудня. — Републиканські лідери ждуть на Гувера, бо між ними нема порозуміння щодо многих справ. Між іншим Бора стоїть вперто при тім, щоби скликати надзвичайну сесію конґресу в справі фармерській, бо до сього партія зобовязалася в своїй плятформі.

ЛІБЕРАЛ ПРЕЗИДЕНТОМ НІКАРАҐВИ.

МАНАҐВА, Нікараґва, 26. грудня. — Всі з нетерпеливістю ожидають дня 2. січня, коли то відбудеться інавґурація нового президента, ґенерала Хосе Марія Монкада. Дехто побоюється, що з того приводу готові відбутися демонстрації, а навіть можна надіятися і замаху на життя президента. Це перший ліберал, що зістав вибраний президентом.

САМ СПІР ВИРІШЕНИЙ НЕ БУДЕ.

ТІЛЬКИ ТЕ, ХТО ЗАВИНИВ, ЩО ПРИЙШЛО ДО ВОЄННИХ СУТИЧОК МІЖ БОЛІВІЄЮ І ПАРАҐВАЄМ.

ВАШИНҐТОН, 26. грудня. — Комісія девятьох буде розсліджувати конфлікт між Болівією і Параґваєм. Досліди потревають пів року і будуть могли бути продовжені в разі потреби. Решту членів іменує Панамериканська Конференція. Граничного спору комісія не вирішить. Значить, властивий спір не буде все одно закінченим.

ІНФЛЮЕНЦА РОСТЕ.

ХОРУЄ ПОНАД МІЛІОН ЛЮДЕЙ.

ВАШИНҐТОН, 26. грудня. — Департамент Публичного Здоровля подає, що на підставі звітів з 26 стейтів можна ствердити, що інфлюенца в деяких стейтах упадає, але на загал росте. Число хорих переходить міліон. На заході інфлюенца падає, а на сході зростає.

НЮ ЙОРК ДЕРЖИТЬСЯ.

НЕ ЗАХОПЛЕНИЙ ІНФЛЮЕНЦОЮ ЯК ДРУГІ МІСТА. АЛЕ РАДЯТЬ ХОРОНИТИСЯ.

НЮ ЙОРК, 26. грудня. — Комішенер здоровля Винне подає, що Ню Йорк не загрожений на разі інфлюенцою так як другі міста. Але хороба і тут росте. Попередного тижня було хорих на інфлюенцу 60 осіб, а сього є вже 271 хорих. Тому треба стерегтися: мити часто руки, а завше перед кождим їдженням; не їсти з начиння, з якого їв хто инший, особливо той, хто хорий на катар; бути осторожним у товаристві хорих на катар; вбиратися тепло і вентилювати офіси, де працюємо, чи хату, в якій перебуваємо.

Хто захорує, хай не думає, що інфлюенцу „переходить" чи порадить собі з нею ліками з друґстору. Найкраще йти до ліжка і закликати лікаря. А заразом держати себе здалека від дітей.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК З ПРОФЕСОРОМ В. ТИМОШЕНКОМ.

На початку грудня трапився нещасливий випадок з професором Володимиром Тимошенком, що тепер знаходиться на становищі професора в університеті в Анн Арбор, Мішіґен.

Коли, вертаючися з вечірних лекцій, професор В. Тимошенко переходив улицю против свого дому, на нього наскочив автомобіль. Зі страшною силою він збив з ніг д-ра Тимошенка та поволік його здовж улиці. Зпід авта виратували непритомного професора зі зломаною правою ногою та потовченим черепом. За два тижні доктори перевели операцію й кажуть, що є надія, що проф. В. Тимошенко не стратить ноги і взагалі видужає від тяжкого ушкодження.

Проф. В. Тимошенко знаний европейський економіст та один з найбільших українських учених, що багато прислужився рідній справі. Завдяки виданим науковим працям його запрошено до Мішіґенського університету на професуру по катедрі торговельної статистики та міжнародньої торговлі.

Українська кольонія міста Анн Арбор одвідала в шпиталі хорого та принесла йому китицю цвітів на знак співчуття його нещастю.

СЕРОДНЬОВІЧНІ РЕФОРМИ В РАД. СОЮЗІ.

Ґенеральний прокуратор Рад. Союзу Криленко випрацював проект зміни карного кодексу. Цей свій проект представив він на засіданню Центрального Комітету. Криленко заявив, що в останніх часах зростає сильно число терористичних виступів проти комуністів та урядників, та що число вязнів виносить більше ніж 180 тисяч.

Через це прок. Криленко висказується за зміною карного закону й то в цей спосіб, щоби розширити примінення кари смерти та ввести збірну відповідальність сільських громад, в области яких поповнено злочин.

БАНДИТИЗМ НЕ ВГАВАЄ.

У Писаровицях (Сянік) невідомі злочинці задушили 50-літню Катерину Калітинську і її 20-літну доньку, а відтак підпалили хату. Є здогад, що це був акт помсти, а не грабіж.

ВБИЛИ СВЯЩЕНИКА.

В Струпкові (Товмаччина) невислiджені бандити вбили кількома револьверовими стрілами в ночі 17 листопада тамошнього гр.-кат. пароха Андрія Поповського. Поліція веде слідство.

СЕЛЯНСЬКІ ГАРАЗДИ.

В Озірній коло Зборова пасла корови 10-літня дівчина Юстина Кисілевська. Саме в хвили, коли підійшла до корови, корова звалилася на землю відпочивати і собою придавила дитину та роздушила її на смерть.

ВБИЙНИК ПОНЕВОЛІ ЗАСТРІЛИВСЯ.

В Смоліні, повіт Рава Руська, на весіллю Павла Кулишки 20-літній парубок Верхала, стріляючи на „віват", не хотячи пострілив молодого так важко, що цей до години помер. З розпуки й страху перед карою Верхала скрився в гущавині й там застрілився.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

—o—

UKRAINIANS OF PALMERTON, PA., PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

The Ukrainian-American Citizens of Palmerton, Penna, gathered at a meeting, Sunday, December 2, 1928, to protest against Poland's persecution of the Ukrainian people in Lviv, Eastern Galicia.

The following letter was sent to the Hon. Frank B. Kellog, Secretary of State, Washington, D. C.:

"We, the undersigned American Citizens of the Ukrainian descent gathered at a meeting in Palmerton, Pa., Dec. 2, 1928, for the purpose of formulating a protest against the Polish Government, which is persecuting the Ukrainian people in Lemberg, Eastern Galicia.

"On November first, the anniversary of the proclamation of Independence, a procession was arranged by the Ukrainians to cemeteries to decorate the graves of the fallen Heroes of war of Independence. The procession was attacked by the Poles; more than 100 persons were wounded in the firing, many fatally. Then the Polish mobs attacked and demolished many of the Ukrainian houses of private individuals and public organizations such as dormitories of Ukrainian college students.

"A Ukrainian woman by the name of Mrs. Filasevitch was thrown by Polish mobs from the third floor of a building and died as a result.

"These attacks instituted by the Polish authorities have caused considerable suffering and damage of more than one million dollars and a great los of lives and injury to the innocent women and children. We appeal to the American Government to use its influence to stop these inhuman practices, unworthy of any civilized nation.

Rev. Fr. Bonne, Rector;
Michael Kuba, Chairman;
Damian Demchuk, Secretary;
Michael Marciw.

ФІЛЬМА „ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

Із старокраєвих часописів довідуємося, що фільма „Тарас Шевченко" (випродукувана Всеукраїнським Фото-Кіно Управлінем — у скороченню: ВУФКУ), яку тепер показують у Львові, робить на кождого видця надзвичайне враження. Щойно по огляненню сеї фільми зрозуміється як слід мученицьке життє нашого найбільшого поета і ті страшні часи, серед яких йому довелося працювати для свого закріпощеного народу. Сими днями зачнуть сю прецікаву фільму показувати в Ню Йорку, а відтак і по инших містах просторої Америки. За всяку ціну наші люде повинні побачити ціле життє Тараса Шевченка на екрані, бо з того навчаться далеко більше, ніж з читання книжок про нашого Кобзаря-Пророка, або зі слухання відчитів про його діяльність.

ЛЬВІВ СТАЄ ВЕЛИКИМ МІСТОМ.

На протязі одного передполудня чотири жінки хотіли відібрати собі життя. Причиною було нещасне кохання і нужда.

УКРАЇНЕЦЬ ЗАБИВ ДІВЧИНУ Й СЕБЕ.

Довші роки в Нюарку, Н. Дж., жив Микита Копичин, що до 50 років свого життя був кавалером. Нарешті залюбився в одній дівчині, Словачці. Коли та відмовилася вийти за нього заміж, він з розпуки застрілив її, а пізнійше й себе. Покійний походив з села Стрілиск Старих у Галичині.

СЛОВО „РОСІЯ" ЗАБОРОНЕНЕ.

Совітський уряд розіслав до всіх місцевих урядів обіжник, в якім забороняється вживання слова „Росія" в офіціяльних документах. Рівнож забороняється вживання слова „рускій", яке повинно заступитися словами „совітський горожанин" без близчого означення народности.

ЛІСИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ВОГКІСТЬ ЗЕМЛІ.

Дуже богато додатньо на вогкість землі впливають ліси. Доказано, що земля під лісом має 22.72 проц. вогкости, підчас коли бездеревна земля має її тільки 14.61 проц. Сніг, що в лісах, лежить на 150 мілім., в полі тільки на 48 м. В полі земля замерзає нераз до глибини 50 цент., в лісах до 13 цент.

ДУШОГУБСТВО БІЛЯ ПЕРЕМИШЛЯН.

В громаді Янчин біля Перемишлян поповнено огидне душогубство. Тамошний мешканець Василь Максимяк жив зі своїм сусідом Миколою Ковалишиним у незгоді, котра вкінці переродилася в жадобу пімсти. Одної ночі Максимяк у підступний спосіб дістався до помешкання Ковалишина і віддав до нього та його жінки кілька стрілів. Обидвоє згинули на місці. Максимякови це не вистарчило. Сокирою помасакрував голови трупів. Відтак втік у незнанім напрямі.

НЕЧУВАНЕ ЗДИЧІННЯ.

Нечуваний проява здичіння зайшов у костелі в Камінці Струмиловій. У час самого богослуження вбіг до костела, переповненого людьми, якийсь наляканий осібняк, який продершися з цілою силою крізь товпу людей, сховався під лавку. Вслід за ним влетів другий осібняк з ножем у руці, — який, діставшися до лавки, де сховався втікач, завдав свойому суперникови кілька глибоких ударів ножем. На вид крови, що полилася по підлозі костела, повстала велика паніка серед молячихся. Негайно по цім перервано богослуження, люде вийшли з костела, а костел замкнено.

Виконавцем цього злочину був якийсь Міхал Бербека, котрого арештовано. З його зізнань показалося, що кріваві порахунки в костелі були лише дальшим продовженням завзятої бійки, яка зайшла між Бербекою та Пелехом на ринку. Коли Пелех почав утікати з ринку, розбішений Бербека полетів за ним до костела й там закінчив свої порахунки. Згадана подія є застрашаючим виявом здичіння та деморалізації серед молоді. Та тут мимоволі насувається питання. Що про цей факт писала би польська преса, колиб він зайшов був у церкві? Певно багато дечого були би ми чули про гайдамацьке здичіння, про нечувану деморалізацію української молоді й т. п. Їм це вільно!

КОМУ БУТИ КОРОЛЕМ УГОРЩИНИ?

ПРО ЦЕ ЗНОВУ ПІДНЯЛАСЯ ДИСКУСІЯ В УГОРЩИНІ. ВСІ МАДЯРИ ПРОТИ ТОГО, ЩОБИ КОРОЛЕМ СТАВ ЧУЖИНЕЦЬ.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 27. грудня. — Англійський публіцист лорд Родермір радить Мадярам вибрати собі королем когонебудь з чужинецьких принців. Він каже, що в жаднім випадку Мадяри не повинні віддавати королівського престола знову Габсбурґам.

Це викликало завзяту дискусію серед угорських монархістів. Ґраф Андраші оголосив в імени ґрупи монархістів-леґітимістів, що королівський престол в Угорщині може заняти лише син останнього короля Карла, архикнязь Отто. Угорщина не може ламати тисячрічну традицію, коли то старший у роді Габсбурґів ставав королем без жадного вибору.

Дехто схиляється до гадки, що ліпше коронувати теперішнього диктатора Угорщини адмірала Горті, ніж віддавати корону св. Стефана якомусь чужинцеви.

СТРІЛЯЛИ В ШПІОНА.

В ЗАГРЕБІ ХОРВАТИ ПОРАНИЛИ СЕРБСЬКОГО ДЕТЕКТИВА, ЩО ШПІОНИВ ЗА ХОРВАТСЬКИМИ ДІЯЧАМИ.

БІЛГОРОД (Югославія), 27. грудня. — Хорвати вже давно попереджали сербського детектива Ґравера, щоби він забирався з Загребу й не слідив за хорватськими політичними діячами. Він ще в 1924 році шпіонив за Стефаном Радічем. Коли той їздив до Лондону, то Ґравер нанявся до нього за льокая, щоби ліпше вивідувати діяльність Радіча та повідомляти про все Білгород.

Тепер, коли Ґравер ішов в одній каварні до телефонічної будки, хтось пострілив його двома кулями. Нападаючий утік, а Ґравера забрано до шпиталю.

ВАҐАБІ ВОЮЮТЬ ДАЛІ.

МАНДРІВНИЧЕ АРАБСЬКЕ ПЛЕМЯ ВАҐАБІ ЗНОВУ ПОЧАЛО НАПАДАТИ НА ИНШІ ПЛЕМЕНА.

ЄРУСАЛИМ (Палестина), 27. грудня. — Знову повстала велика загроза спокою на кордоні Трансйорданії, коли племя Ваґабі відновило свої напади на сусідні племена, напавши на племя Аті в Сарґанській долині.

Підчас цього нападу вони повбивали всіх мущин з племени Аті та пограбували їх худобу. Сусідне племя Ен Ад хотіло переслідувати Ваґабі, але само зістало знищене.

ДАЛІ ВИВОЗЯТЬ ЖІНОК І ДІТЕЙ З КАБУЛА.

АМАНУЛЯГ ЗНАХОДИТЬСЯ У СВОЇЙ СТОЛИЦІ.

ДЕЛҐІ (Індія), 27. грудня. — Англійські літаки переводять дальшу евакуацію з Кабула жінок і дітей, що належать до ріжних европейських посольств та місій. У Святий Вечір привезено з Кабула до Пашавура 28 жінок і дітей, що були в німецькій, французькій та турецькій місіях.

З Пашавура перевозять їх до Калькути, де опікуються ними консулі відповідних держав.

Про загальну ситуацію в Афґаністані подають, що Аманулях скріпляє свої позиції далі, посідаючи столицю Кабул. Лише в районі Джалабаду без змін. Зима там спаралїжувала акцію обох сторін.

НАПАД НА ДІЯМАНТОВІ ПОЛЯ.

ТИСЯЧ УЗБРОЄНИХ ЛЮДЕЙ НАПАЛИ НА ДЕРЖАВНІ ДІЯМАНТОВІ ПОЛЯ В АФРИЦІ.

КЕЙП ТАВН (Південна Африка), 27. грудня. — Два дні тому арештовано двох людей, що старалися дістатись на державні діямантові поля. Суд зпочатку відмовився звільнити їх під грошевий залог, але коли величезні натовпи народу зробили демонстрацію протесту, то їх звільнено.

З цього випадку повстали більші заворушення. Тепер повідомляють, що тисяч узброєних мущин захопили державні діямантові поля, зкищили телеґраф і приготовилися зі зброєю стрінути поліцію, що виїхала проти них.

Перед цим 2,000 люда відбули велике віче в Порт Наллот. На вічу вони поставили домагання до уряду, щоби відкрито 34 акри діямантових піль для свобідного добування діямантів. Крім того домагалися, щоби приняти 1,000 нових робітників на державні та приватні роботи по здобуванню діямантів.

Очевидно, уряд цих вимог не задовольнив, а тому протестанти силою захопили поля.

ЗНОВУ ПРО „АНШЛЮС".

КАНЦЛЕР МІЛЕР УВАЖАЄ, ЩО АВСТРІЯ МАЄ ПРАВО ЗАЯВИТИСЯ ЗА ПРИЄДНАННЯМ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ (Франція), 27. грудня. — Французька преса знову заговорила, що німецький канцлер Мілер висловлюється за зєднанням (Аншлюс) Австрії з Німеччиною. Це може статися на бажання Австрії й ні трохи не повинно змінити майбутних французько-німецьких відносин, що накреслені Льокарненським договором. Так говорить Мілер.

АНГЛІЙСЬКІ МАЙНЕРИ ГОЛОДУЮТЬ.

ВІДОЗВА КНЯЗЯ ВАЛІЙСЬКОГО О ПОМІЧ МАЙНЕРАМ ВАЛІЇ ПРИГАДАЛА АНГЛІЇ ПРО СТРАШНУ НУЖДУ БЕЗРОБІТНИХ ВУГЛЕКОПІВ.

ТРІЛО (Англія), 27. грудня. — В угольному районі Валійської долини все показує, як страшенно збідніло там населення вуглекопів. Нібн повоєнна руїна навістила Валійську долину, так усе там обідране й знищене.

Це все наслідки трохрічного голоду безробітних майнерів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N.

„ПРОСВІТІ" НА ПРОСВІТУ

Кінчиться місяць грудень, призначений на память про матір українських товариств, про нашу „Просвіту" у Львові. Ми ще раз пригадуємо нашому загалови про це товариство, що святкує тепер 60-літний ювилей свого істнування. Ми ще раз згадуємо за „Просвіту", бо вона саме найбільше потерпіла з приводу нападів польських хуліганів в пропамятні сегорічні листопадові дні. І вже з того одного згляду треба їй допомогти покрити матеряльні шкоди. Але є ще й другі причини.

Живучи в Америці, ми вже навчилися розуміти вагу науки і знання. Ми вже навчилися цінити їх силу, а через те і краще розуміти причини нашої власної недолі, якої чи не найважніща причина наша — темнота.

Товариство „Просвіта" видало і розповсюднило між нашим народом в Галичині яких три міліони популярно-наукових книжочок. Воно заснувало по наших селах 2,713 читалень, з яких 1,779 мають свої бібліотеки, а в тих бібліотеках є 208,000 книжок. Товариство „Просвіта" має кількадесять мандрівних бібліотек і 37 філіяльних більших біблотек. Пятьдесять читалень „Просвіти" мають свої власні орхестри, а половина читалень має аматорські гуртки, що дають ріжні представлення по наших селах. Товариство „Просвіта" взялося до організації нашого жіноцтва по селах, воно веде курси неграмотних, діточі садки і курси самоосвіти.

Та всього того замало. Воно могло нас задоволяти в часах передвоєнних, але тепер, по великім національнім зриві, це все невистарчаюче. Нашу працю по селах треба поширити і поглибити. Бо й більша денаціоналізаційна небезпека наступає на наш нарід. До того й наші вимоги зросли, наш світогляд поширився.

Бо якжеж нам підходити до своєї державности з 200,000 книжками по галицьких селах? Цеж мізерота, до якої по праві сміх нам признаватися перед другими культурними народами. І число наших читалень рішучо замале. Правда, що воно булоб інше, колиб не переслідування польської влади, але все таки ніякі обставини не можуть виправдати нашого убожества в книжковій консумції на селі.

„Просвіта' має отже нові завдання і нове поле до нової роботи. В тій праці мусить їй допомогти весь український загал, у першу чергу в той спосіб, що кождий з нас стане членом „Просвіти" і заплатить річну вкладку $2 на рік, а кромі того зложить ювилейний дар „Просвіті", щоб причинитися до покриття тої великої матеріяльної шкоди, яку нанесли „Просвіті" польські варвари у листопадові дні.

Д-р Кирило Трильовський.

СВЯТО В ПАМЯТЬ ПОК. ПОСЛА ІВАНА САНДУЛЯКА В КАРЛОВІ

II.

Як я вже зазначив, святочну промову на святі в память пок. посла Івана Сандуляка поручено виголосити мені. Це було для мене тимбільше приємним, що я був через так довгі роки, бо від 1884. року, товаришем праці покійного. Ми разом брали участь в сотках віч і зборів. Ми пережили спільно не одну інтересну пригоду, зосібна підчас ріжних виборчих агітаційних поїздок. Я позволю собі напровадити тут отже головний зміст моєї святочної промови, в котрій я старався описати коротко життє та подати характеристику цего незвичайного чоловіка, незвичайного як людини взагалі, і незвичайного як народного діяча.

Іван Сандуляк родився 18. серпня 1845 року, ще як кріпак, панцизняк. Родичі його робили панцину і доперва, як він мав три рочки, її знесено. Вчився він читати у сільського дяка. Незадовго основано в селі школу, в котрій став учителем Іван Штрук, котрий учив дітий по українськи та по німецьки. Учив дуже гарно, та тої науки не довго було, бо місцевий парох Підляшецький, великий польонофіл, виїв того учителя з Карлова.

Наш Іван мав 9 літ життя, як помер його отець; старші браття дали отже тодішному учителеви корець кукурудзи, щоби той його вичеркнув зі школи, що й сталося. Іван лишився при старшім братови Федорови, котрий однак був від иншої мами і не мав серця до него, та нераз його запусто-дурно побивав. Так бідував Іван коло нього через девять літ.

В тім часі настав великий голод. Брат прогнав Івана від себе, і він почав заробляти яко робітник при будованню львівсько- черновецько-ясської залізниці. Підприємці користали з пануючого голоду і дуже тих робітників використували, даючи їм за працю від сходу до заходу сонця лише по два бохончики хліба вартних разом 20 ґрейцарів. Хто посмів би був пожалуватись на такий визиск, того набили добре та гнали від роботи пріч.

В р. 1867 взяли Івана до війська, до 24. полку піхоти („Парми"). Він там скоро став шаржою, а так як той полк стояв на Угорщині, то й Сандуляк побачив дещо більше світа та придивився, як другі люди живуть. У війську був він до 1 січня 1875 року. При великій ощадности зібрав дещо гроша, а повернувши у рідне село закупив дещо ґрунту та оженився.

Тут він став відразу ревним прихильником протигорівчаного руху, а в кілька років, по заложенню нами читальні в Карлові, написав він історію цего села, оголошену в „Батьківщині" та видану потім осібною книжечкою. При всіх найблизчих виборах до сойму і до ради державної (1887, 1888, 1891, 1895, і др.) бере він горячу участь, а в р. 1900 кандидує перший раз до державної ради з пятої курії, а то з округа Городенка, Снятин, Косів, Коломия, Надвірна, Богородчани, але при звісних польських виборчих надужиттях упав супроти дідича та повітового снятинського марашалка Мойси.

Це його очевидно ні раз не знеохотило. Він далі працював і охочо своїм впливом та своєю вимовою підпирав між иншим і рух січовий, до котрого я власне 1900. року дав почин.

Дня 25. лютого 1908. р. вибрано І. Сандуляка послом до сойму з надвірнянського повіту. Там він сміло при кождій нагоді обстоював селянські інтереси, а промов його слухали з великою увагою й Поляки, особливож селяни. Коли краєвий польський уряд не хотів зробити нашому народови ніяких рішаючих уступок, а зосібна згодитись на введеннє загального голосовання, яке вже було при виборах до парляменту, то Український Клюб під проводом президента д-ра Евгена Петрушевича ухвалив розпочати голосну обструкцію. Тревала вона через вісім днів по вісім годин і більше: посли грали на ріжних крикливих інструментах, трубках та тарахкалах, а в тій музиці діяльну ролю брав і батько Сандуляк.

Нарешті центральний уряд мусів цей сойм дня 2 мая 1913 р. розвязати а дня 30 червня цегож року вибрано Сандуляка знову послом, цим разом вже зі снятинського повіту проти маршалка Мойси.

І в новім соймі брав він горячу участь, особливо при нарадах над реформою виборчою. Її й ухвалено. Після нового виборчого закона малиби Українці в соймі більше як шістьдесять голосів, так, що нічого не моглоби там бути ухвалене проти їх волі.

Вибух світової війни не дав можности впровадити ту виборчу реформу в життє. Прийшла війна, а за нею Польща, котра майже з кождим днем усовершує нові способи утиску нашого народа та спинення його розвою. Треба нам тепер учитись і вживати нових способів боротьби за істнованнє. Якаж велика шкода, що нема між нами тепер такого досвідного борця, як покійний Іван Сандуляк!

Яко промовець був він інтересний передовсім тим, що він глядів на річи й освітлював їх з чисто мужицького становища. Він сам набідувався немало та придивився добре нужденному життю своїх співгромадян, то й знав добре, де селянина чобіт тисне.

На підставі його то оповідання на однім вічу в Снятині „на Вигоді" про переживання хлопського кожуха, одного на цілу родину, написав Іван Франко свою звісну знамениту новелю. І найбільше прихильний до народа інтеліґент не годен був всього того спостерегти тай ще так яскраво представити, як це умів зробити Іван Сандуляк. І тому я в моїм рефераті на Сандуляковик поминках виразно розбирав квестію, чи ліпше булоби і кориснійше для селянської та взагалі для української справи, колиби він був скінчив висші та високі школи й став так званим „інтеліґентом" (нпр. священиком, судею, адвокатом, чи ким) або чи таки ліпше сталося так, як сталося, то є, що він лишився на ріллі звичайним селянином — самоуком. Я станув на становищи, що це послідне було кориснішим для нашого загалу. Преці дуже много інтеліґентів вийшло з простого народа, але, на жаль, значна частина з них погубилася по дорозі, або навіть і перейшла до ворога.

А сильних діячів — з народа, між народом і для народа є дуже мало, і ми доперва, втративши їх, приходимо до пізнання, кого то ми властиво втратили!

Іван Сандуляк говорив все дуже серіозно а хотя оповідав нераз і веселі річи, то ніколи сам не засміявся. Як кождий бесідник, мав він більше і менше щасливі хвилі.

Звичайно, тоді йшло йому тяжше, коли брався по ученому говорити, так, що тоді і за провідною думкою його не все було легко слідити.

Але коли найшов на нього, як я то звик називати: „Дух Нації", коли запалився до предмету і на бік кинув учені слова й фрази, тоді варта було його послухати. Для прикладу я згадаю лише за його промову у вересни 1912 року на учительськім конґресі в Коломиї. Тоді він виголосив таку знамениту промову про завданнє народної школи і ролю народного учителя на селі, що я мало не плакав, що не вмію стеноґрафувати, щоби тую промову, ті знамениті висказані тоді Сандуляком думки укріпити на папері.

(Докінчення буде)

СПІШІТЬСЯ З ВИСИЛКОЮ ЧЛЕНСЬКИХ ВКЛАДОК ДО Т-ВА „ПРОСВІТА". НЕХАЙ НІ ОДНОГО НЕ БУДЕ МІЖ НАМИ, ЯКИЙ НЕ СТАВБИ В ЮВИЛЕЙНОМУ РОЦІ ЙОГО ЧЛЕНОМ.

Він: За ціле життя моє я не стрінув ще такої гарної і мудрої жінки, як ця Ганна Барабанчуківна!

Вона: Чомуж ви не оженилися з нею?

Він: Бо не хотіла мене.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 30. грудня 1928, сейчас по Сл. Божій, в гали шкільній. Справоздання уряду і вибір уряду на 1929 рік, як також є много инших важних справ, які можуть бути вирішені тільки на річнім мітінґу. Присутність кождого члена конечна, а котрий урядник або член не явиться, підлягає карі згідно зі статутом. — Я. Красновський, предс.; Т. Федош, кас.; В. Левчик, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться 30. грудня, в гали Народного Дому. На порядку нарад буде справозданне і вибір уряду на 1929 рік. Кождий член має обовязково явитися на збори. — Ілько Генега, предс.; К. Пілат, секр. Ів. Кіценюк, кас.

КЛИВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться дня 1-го січня 1929, в год. 10. рано, в гали Укр. Нар. Дому. Проситься усіх членів прибути на сі збори, бо сі збори є дуже важні. Буде справозданне усіх урядників і вибір уряду на 1929 рік. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Репужинський, голова; Ст. Качоровський, кас.; Н. Задерецький, фін. писар.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 31. грудня, в годині 7-ій вечер, в школі парохіяльній при Вест 7-ій ул. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо буде справозданнє уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1929 рік. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Николай Страп, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 117, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 29. грудня 1928, в годині 8-ій вечер під ч. 15 East 3rd St. На сей мітінґ має явитися кождий член; не явившийся член платить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Семен Кучма, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеться у второк, 1. січня, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член на сім мітінґу заплатить кару після статута. Уряд на 1929 рік зістав вибраний слідуючий: Мих. Бардичевський, предс.; Лука Коминіцький, заст.; Кароль Сулима, кас.; Ігнатій Кушнір, заст.; Петро Гук, фін. секр.; Семен Мостецький, рек. секр.; Вас. Копитко, Мих. Кузів, Мих. Фірман і Кость Липка, надз. хорих; Лука Коминіцький, Олеква Косюк і Ігнатій Тепер, контрольори; Григорій Сусла і Максим Сербай, дверники; Андрій Швець, Андрій Басан і Онуфрій Червінський, мирові судді; Олекса Заходник, кошовий; Прокіп Зарівний і Йосиф Касьніцький, прапорчики. — Петро Гук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться у второк, 1. січня, на лат. новий рік, в годині 9.30 рано, в гали церковній. На порядку нарад звіт секретаря і контр. комісії та вибір уряду на 1929 рік. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівнали свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член на мітінґу заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — М. Скочипець, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркевич, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Подається до відома усім членам відділу 288, що надзвичайний (спеціяльний) мітінґ відбудеться дня 5-го січня 1929 р., точно в 7-ій год. вечером, в Укр. Гали, 3-та і Карбон ул. Мітінґ є скликаний Головним Урядником в справі нападу члена на урядника. — Іван Малицький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться у вівторок, дня 1-го січня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому, на 14-ій ул. Проситься всіх членів і членкинь прибути на ці збори, бо буде річне справозданнє уряду і вибір уряду на слідуючий рік. — Гр. Кисіль, голова; Гр. Степанек, фін. секр.; Гр. Кальницький, касієр.

НЕЗЛОМНИЙ СУДДЯ.

(Як то японський суддя не дався підкупити, аби уподобатися Росії).

Довіря народу до свого судівництва, до незломности законів, то найкраще добро нації. В Японії, [illegible] відграє такої ролі як в інших народів, оповідач залюбки вибирає собі за тему святість законів. Поніжче оповідання є правдиве. Довгі літа оповідав його **Іто Чіюіс,** найпопулярніший з токійських оповідачів. Іто Чіюіс розказує товпі на вулиці таке:

„То було в 1891-ім році. Російський наслідник престолу приїхав до Владивостоку на отворення сибірської залізниці. Відси мав потім царевич зачати мандрівку довкола світа і при тій нагоді відвідати також Японію. На це визначено день 11. травня 1891. Всі знаєте, що в нас (себто в Японії) тоді боялися і недовіряли могучій Росії. Тому відносилися також неприхильно до отворення сибірської залізниці, яку вважали небезпекою для Японії.

Царевич у товаристві грецького короля приїхав в означений день на російському военному кораблі до Кобе. Відси зараз же поїхав дальше залізницею до Кіото. У заступстві японського цісаря на привітання приїхав принц Арізуґава. З Кіото знатні гості мали їхати до славної місцевости Оцу над озером Біва.

Вже в 6-ій годині рано президент поліції скликав своїх підчинених, щоби роздати їм особні поліційні вказівки. Один із полісменів називався Цуда. Його поставили біля славної святині Мільдера. З горбка біля тої святині японський цісар Меіджі, підчас відвідин Оцу, глядів на озеро Біва. На тому місці вибудовано памятковий камінь.

Нараз чути привітальні оклики; махають капелюхами. Полісман Цуда обернувся і побачив, що царевич одну ногу поставив недбало на підставу святого памяткового каменя й одушевлявся красою озера. Полісман злякався. Чиж не була то обурююча поведінка заграничного принца: піти до памяткового каменя (місця, на якім колись японський цісар станув був своїми святими ногами), легкодушно повалити цей святий памятник і ще до того втішатися красою краєвиду?

Полісмен Цуда рішився пімститися за цей мерзенний злочин. Коли престолонаслідників почот з президентом поліції і з губернатором переходив попри місце, де стояв Цуда, полісмен нечайно добув шаблі, побіг за престолонаслідниковою рікшою (візок) і ударив російського наслідника престолу в голову. Царевич упав непритомний на землю. Його занесли до найближчої аптики, а начальний лікар японської армії перевязав царевичеві рану. На щастя рана не була тяжка. Полісмена арештовано на місці.

Зараз, як лише розійшлася чутка про атентат і як стверджено подробиці, міністер заграничних справ Аокі повідомив японського посла в Росії, Ніші, аби висловив цареві співчуття з приводу події та щоби вів відповідні перегозори з російським міністром заграничних справ. Цей пішов уже в 3-третій годині рано до російського міністра заграничних справ Лобанова. Лобанов дав лише глумливу відповідь.

Небаром цар приняв японського посла. Посол висловив жаль також цареві. Відповідь царя на промову посла була дуже цинічна:

„Я гадаю, — сказав цар — що злочинець буде покараний смертю. Чи ви вже одержали телеграму в тій справі?"

Згідно з давним японським карним законом можна карати смертю лише того, коли для його жертви грозить небезпека смерти. Але посол Ніші не міг того сказати цареві просто у вічі. Ще раз попросив царя бути уважливим, а по тім повідомив про те Токіо.

Тимчасом зійшовся був уже кабінет під головуванням японського цісаря. Ще заки кабінет щонебудь ухвалив, японський цісар відїхав до Кіото, щоби особисто висловити царевичеві свій жаль. І дійсно царевич зложив з його слів дуже корисне справоздання для Петербурга. Крім того кабінет рішився післати до Росії принца Аріэутаву, щоби він особисто просив у царя прощення в імени японського цісаря.

Тимчасом прийшла телеграма від посла Ніші. Кабінет і старші державні мужі зійшлися зараз на надзвичайне засідання. Премієр міністрів Мацуката висловив побування, що коли винуватого полісмена не засудиться на смерть, буде неможливо злагіднити царський гнів. Глибока мовчанка наступила після промови премієра міністрів. Потім міністер справедливости Ямада (бувший військовий і здібний тактик) сказав, що коли хто виконує атентат на російського наслідника престолу, то мзаслугує на кару смерти. Цар певно здогадується, що кара буде завішена. В такому разі треба посвятити життя одного японського полісмена для добра японської диплматії і держатись японської приповідки: „Мусиш убити малі насікомі, щоби вдержати великих при життю".

Коли скінчив говорити Ямада, прийшов іще раз до слова Муцу і сказав, що не може погодитися з тим поглядом. Загально признане є, що **всі люде є рівні перед правом. Колиб тут зроблено виїмку лише тому, що тут маємо до діла з наслідником престолу, то так знищено би незалежність суду та честь і достоїнство держави.** Всі інші міністри були за карою смерти.

Весь час на засіданні кабінету був присутній **президент найвищого суду Коджіма.** Він сидів у куті і прислухувався спокійно нарадам. Премієр міністрів Мацуката попросив його, щоби приступив ближче.

— Як знаєте, — пояснив Мацуката — кабінет погоджується щодо того, що винуватий мусить умерти. Сподіюся, що ви приймете це до відома і ділатимете „відповідно"!

— Чи вільно, ексцеленціє, спитатися, що ви розумієте під словами „відповідно ділати"? — спитався найвищий суддя.

— Я розумію під тим — відповів премієр міністрів — що публичну розправу слід би вести на тійсамій основі, що вступне слідство.

— Я вам дуже послушний, ексцеленціє, — відповів Коджіма — але позволю собі запримітити, що обвязком судді є видавати присуд на основі власного осуду. Хоч я є президентом найвищого суду, не вільно мені жадати від суддів, щоби видали присуд, щодо якого наперед порозумілисьби.

Тут вмішався міністер справедливости, взяв Коджіму за руку і сказав:

— Я вас дуже добре розумію. Але годі держатися дрібниць, коли в гру входить безпека країни. Подумайте, що розвязка тої справи і вдержання добрих взаємин між нашою батьківщиною і Росією зовсім залежать від того, як порішиться цю справу. Сподіюся, що ви розумієте мене?

Коджіма стояв при свому. Всіми можливими засобами старалися далі вплинути на нього, щоби його настроїти інакше. **Хотіли підкупити його суддів.** Одначе **Коджіма ні на хвилину не спускав їх із очей, а навіть спав разом із ними до самої розправи в одній кімнаті.** Тепер взявся кабінет іще иншого способу. Приказано Коджімі поїхати до Кіота, де **його мав приняти цісар на авдієнції.** Цісар сказав лише кілька слів, а можна їх було ріжно пояснювати. Цісар сказав дослівно.

— Полагодь тую справу, як ялося і точно!

Коджіма подався назад і вернув до Оцу. **Постановив собі рішучо, навіть колиб заплатив за це своїм життям, боротися за справедливий присуд.** Ще раз скликав суддів і так напімнув їх:

— Хоч справа поважна, нема зовсім прички, щоби ми жертвували повагу суду на те, аби приподобатися чужій державі. Я це кажу, не зважаючи на ріжні міжнародні непорозуміння, які моглиби повстати наслідком того. Колиб ми стерпіли щось такого, то ми виставилиби независимість судівництва на постійні небезпеки. Сподіюся по вас, що ви пошануєте достоїнство суду і видасьте присуд незалежно від усіх нелегальних встрявань, присуд, за який ніколи не потребуватимете встидатися в своєму серці..."

Як оповідач скінчив оповідання, товпа нагородила його гучними оплесками.

Приятелька.

А.: Тож ти мені не радиш, щоби я вийшла за Юрка?

Б.: Певно, що ні.

А.: А чому? Він такий гарний, богатий і сподобався мені...

Б.: Та так, але я вчора заручилася з ним.

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ КОЛЮМБІЇ.

Українські рекорди в Америці появились на ринку всего яких до 5 літ. Передше, коли і були які рекорди, було їх дуже мало, а їх репродукція дуже слабка. Фактичним виробом українських рекордів занялася Колюмбія Фоноґраф Ко., а головним чинником у сім був і досі є I. NODIFF, менаджер заграничного департаменту. Він перший піддав сю гадку компанії і переконав її про успіхи виробу рекордів для ріжних заграничних націй, а між ними і Українців. Сам I. NODIFF говорить добре по українськи, розуміє нашу музику і нашу пісню і докладає всіх зусиль, щоб вдоволити наш загал. Його баžанням є переконати наш український загал про красу українських народних пісень, народної музики, а відтак привчити його до клясичних українських творів на поли музики і співу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО „БАНДУРИСТ"

при Українській гр. кат. Церкві в Гартфорд, Конн.

— відограє —

„НІЧ У ВИФЛЕЄМІ"

дуже гарний сценічний образ в 4-ох діях

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

в ЛИТОВСЬКІЙ ГАЛИ, 339 CAPITOL AVE., cor. BROAD ST., HARTFORD.

Вступ для дорослих 50 центів, для дітий 25 центів.

Початок в годині 5-тій пополудни.

На кінець вийде св. Николай з дарунками.

Родимці! Це буде перше представленнє цего року в Ню Інгленд. В грі виступає понад 50 осіб. Дуже гарні і коштовні костюми. Хто прийде, буде мати правдивий св. Вечер.

301-2 **Комітет.**

УВАГА! WOONSOCKET, RHODE ISLAND! УВАГА!

ЗАХОДОМ СЕСТРИЦТВА ЗАЧ. ПР. ДІВИ МАРІЇ, ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ПРИ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВІ

відограє дуже гарне представленнє

„РОДИННА ТАЙНА"

драма на три дії (Олеся Бабія)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ.

Початок в годині 4-тій пополудни. — Вступ 50 центів.

До ласкавої участи запрошуємо гостей з Менвил, Провіденс, Павтакет, Бостон і околиць.

302-3 **КОМІТЕТ СТЕСТРИЦТВА.**

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

З НАГОДИ ЗЛУКИ

Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА І Т-ВА ПОДІЛЬСЬКОЇ СІЧИ

уряджується представлення, оперету в 3-ох діях

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"

При співучасти артистів: пп. М. КАРЛАША, В. ДАНИЛОВА (співачки київської опери), ЯРЕМИ, КОТОВИЧА і пань: КОЧУБЕЄВОЇ, КОРЕЦЬКОЇ і других. — Режісер М. КАРЛАШ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

Початок точно в год. 8-ій вечером. — Вступ від 75 цнт. вище.

До численної участи запрошуємо всіх любителів опери.

302 **Комітет.**

ПОЗІР! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. ДОМУ, АМАТ.-СПІВАЦЬКИЙ КРУЖОК

ставить комедію під назвою

„СТО ТИСЯЧ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок точно в годині 5-тій вечером.

Всту 50 центів. — Вступ для дітий 10 центів.

Шановні Громадяни і Громадянки! Ми живемо в часі, коли всі рухливі організації та Товариства використовують холодні дні на устроювання ріжних підприємств. Таксамо і Український Дім міста Бруклина ставить повище згадану комедію — „СТО ТИСЯЧ". Ця штука представляє обман грошевий. Тут будете мати нагоду побачити, як стати міліонером. Приходіть самі і кличте своїх знакомих. Хто прийде, не буде жалувати. Штука буде починатись точно в годині 5-тій вечером. — За вдоволення ручить

301-2 **Комітет.**

ПОЗІР! АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

О П Е Р А

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

— буде виставлена —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

Початок в годині 7-мій вечером.

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ

803 N. FRONT STREET, ALLENTOWN, PA.

УКРАЇНСЬКИМ ХОРОМ ІМЕНИ ЛИСЕНКА

під управою Гр. Пипюка.

Шановні Громадяни! Отсею дорогою запрошується Вас до як найчисленнійшої участи. Хто прийде, то не пожалує.

Вступ лише 50 центів. 300,2

Комітет.

ДЕ ВІДБУДУТЬСЯ ОПЕРОВІ КОНЦЕРТИ

З РАМЕНИ СОЮЗА УКР. РОБ. ОРҐАНІЗАЦІЙ

при участи

ЗНАМЕНИТОГО БАСА

ІВАНА СТЕШЕНКА

ДІТРОЙТ, МІШ., в суботу, 29. грудня, в год. 8-ій вечером, в Українськім Просвітнім Домі, 4959 Мартін вул.

ГЕМТРЕМК, МІШ., в неділю, 30. грудня в годині 7.30 вечером, Міжнар. Робітничім Домі, 3014 Єманс вул.

ҐРЕНД РАПІДС, МІШ., в понеділок, 31. грудня, в годині 7-мій вечером, в Воркмен Сіркл, 347 Мт. Вернон Евеня.

ВОРЕН, О., в суботу, 5. січня, в годині 8-ій вечером, в Найтс оф Питняс Галі, 182 Н. Парк Евеня.

АКРОН, О., в неділю, 6. січня, в годині 2-ій пополудні, в Українськім Робітничім Домі, 562 Коріц вул.

КЛІВЛЕНД, О., в неділю, 6. січня, в годині 7.30 вечер, в Українськім Робітничім Домі, 1051 Оборн Евеня.

БОФАЛО, Н. Й., в понеділок, 7. січня, в годині 7.30 вечером, в Українськім Народ. Домі, 205 Мілітери Ровд. 301-2

ВСІ ПРИХОДІТЬ НА КОНЦЕРТ!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

"KSIANDZ LEON SEMBRATOWICZ" ПРОТЕСТУЄ.

Як відомо, по цілій Америці протестують тепер всі Українці проти ляцьких звірств у Львові. І як може кождий переконатися з часописей, всюди йдуть наші люде до американської преси і стараються о те, щоби вона містила ті протести. Всюди докладають наші робітники старань, щоби американська суспільність могла переконатися про „західну" культуру Польщі, про наше поневолення та про окупацію Галичини і других українських земель під Польщею. Ми намагаємося представити правду, себто виказати варварство польського режіму і здичіння польської суспільности, яке виявилося найкраще в дикунстві польської академічної молоді у листопадові дні б. р.

А коли лялася на вулицях Львова невинна українська кров і нищилися українські інституції, в Америці появився голос польського редактора, який вихвалює під небеса рутенського панотця Льва Сембратовича з Детройт, Мишиґен, що взяв в оборону „західну" культуру Польщі. о. Сембратович, відомий з того, що розпинався за д-ром Назаруком, а коли того не стало, за д-ром Цегельським і його „Руским Селянином", якого реклямував в Детройті на всі сторони. Д-ра Цегельського вихваляв під небеса за його „малопольську" політику редактор польської ґазети „Нови Свят" у Ню Йорку, а о. Сембратовича вихвалює знову редактор подібної до „Новеґо Свята" україножерної польської ґазети „Дзєннік Польскі". Польща не жалує отже похвал для своїх приятелів. Вистарчить тільки похвалити „західну" культуру Польщі, вистарчить тільки дати її відчути, що чоловік в душі з нею, а вже за те вона вас признасть: високоосвіченим, дипльоматом, впливовим, одиноким, високого роду і заслуженим. А все за те, що ви годитеся остати при „Малопольсце" і при „західній" культурі Польщі. За те заручить вам польська ґазета, що nazwisko Sembratowicz jest tak stare, jak starą jest przynależność tej krainy, Rusi Czerwonej do Rzeczypospolitej Polskiej".

Ая, точнісенько так написане в польській ґазеті. Бо то, бач, не з хлопами справа. Тут „пан з паном знасе". А робітник від Форда хіба годен порозуміти, кого він то у себе за панотця має? Таж імя Сембратовичів золотими буквами записане в історії Польщі. Тут певно думав польський редактор про кардинала Сембратовича, відомого подвижника нової ери і „братного" співжиття з Польщею. Та простий робітник від Форда того не розуміє. Він тут в Америці так попсувався, що не звертає уваги ні на епископів, ні навіть на кардиналів і на їх братанків чи кого там, ні на їх шляхотський рід, а тільки на правду. Простий робітник, Українець, коли береться витрачувати час, то тратить його для корисної справи, бо йде і лазить по американських редакціях і просить, щоб вони містили протести проти Польщі і її культури. А як нема кому протесту по анґлійськи уложити, то зійдеться їх бувало кількох та возьмуть хлопчину з гай скул, синка одного з протестуючих, і разом з ним укладають протест до Вашинґтону, Ліґи Націй і американських ґазет. А наші рутенські панотці пишуть собі протести до фільмових артисток, щоб ратувати Польщу, і пишуть в такій формі, що люде беруть їх за Малополяків і оборонців польської інтеліґенції, яку висміяно на американськім фільмі. Бо як каже польський редактор, американський фільм "The Woman Disputed" представляє польську інтеліґенцію як останню моральну драњ. Не було кому з Поляків оборонити польського „шляхотного" імени, то знайшовся „безсторонний" — ksiądz Leon Sembratowicz.

А щоби читачі „Свободи" могли виробити собі самі свій власний осуд, то я дозволю собі подати дослівні цитати з артикулу Адама Новіцкого, поміщеного в детройтській ґазеті „Dziennik Polski" з 3 **листопада 1928 р.** під заголовком: **„Na czatowni"**. Читаємо там таке:

"W stosunku do Polski niektórzy przybysze z Niemiec do Stanów Zjednoczonych pozwalają sobie bardzo dużo zarówno w prasie jak i na ekranie. Jeszcze więcej pozwalają sobie ci sami panowie w stosunku do całej Europy wschodniej.

"Dlatego też świetnie postąpił ksiądz Leon Sembratowicz z 4123 Clippert ave., Detroit, Mich., że wysłał na ręce pani Normy Talmadge protest przeciwko wyświetlaniu takich obrazów świetlnych, jak "The Woman Disputed", i ten protest ogłosił na szpaltach dziennika "The Detroit News."

"Z szczegółów, podanych w tym protescie, widzę, że ksiądz Leon Sembratowicz pochodzi ze znanej i bardzo zasłużonej w Małopolsce Wschodniej rodziny przeważnie duchownych grecko-katolickich czyli unickich. Nazwisko Sembratowicz jest tak stare, jak starą jest przynależność tej krainy, Rusi Czerwonej do Rzeczypospolityj Polskiej.

"I jakkolwiek w ostatnich latach kilkudziesięciu pod wpływem przewrotnej polityki Wiednia prawie cały kler unicki przeszedł do obozu antypolskiego, to jednak sprawiedliwość nakazuje podkreślić, że Sembratowicze odznaczali się zawsze wielką kulturą umysłową i towarzyską.

"Nic dziwnego. Mają w rodzie szereg wysokich dygnitarzy kościelnych i jeszcze to nie dawne czasy, gdy jeden z Sembratowiczów był metropolitą i sprawował ten urząd godniej, niż zaprzaniec polski, przerobiony na ukraińca, wnuk ojca komedji polskiej, Aleksandra Fredry, metropolita hrabia austrjacki od 1876 roku, Andrzej Szeptycki, wychowanek gimnazjum świętej Anny w Krakowie, człowiek, któremu do roku 1884 nie śniło się, że za 2 lata będzie rusinem i do rodzonej matki będzie próbował rozmawiać po rusku.

"A teraz druga strona. Pani Norma Talmadge, bardzo utalentowana artystka filmowa (ja osobiście wolę jej siostrę, Konstancję), jest żoną pana J. Schenka, dyrektora głównego kompanji „The United Artists."

"Ksiądz Leon Sembratowicz trafił zatem doskonale, bo pod właściwym adresem. Pani Norma Talmadge nic nie jest winną, że jej własny mąż kazał jej grać w tak ohydnem sztuczydle, jak "The Woman Disputed."

"Jedną z bardzo cenionych przezemnie osób porównała ów film „The Woman Disputed" z głośnym przed dwoma laty filmem "The Hotel Imperial." Dlaczego: Dlatego, że tu i tam tłem obrazu jest najazd rosyjski na Galicję.

"Poza tłem przecież niema żadnego podobieństwa.

"Film "The Hotel Imperial", w którym główną rolę — pokojówkę w hotelu w mieście prowincjonalnem galicyjskiem — grała Pola Negri, był obrazem sensownym, opartym na logice i na doskonale uchwyconych stosunkach realnych.

"Moskale, którzy tam występują, nie są aniołami, lecz zachowują się tak, jak moskale zachowywali się podczas wielkiej wojny w Galicji, to jest o wiele lepiej, niż wojska niemieckie podczas wojny w Królestwie Polskiem, które spaliły rozmyślnie, z zimną krwią — przy oszczędzaniu domów i fabryk niemieckich przepiękny Kalish.

"Natomiast w "The Woman Disputed" moskale wbrew historycznej prawdzie bombardują Lwów i rozstrzeliwują niewinnych ludzi, a **polska inteligencja lwowska na tym obrazie zachowuje sie niby ostatnie dranie moralne...** (Підчеркує Ред.)

"To też ksiądz Leon Sembratowicz, który z pewnością jest w tym wypadku — o ile chodzi o rosjan i o polaków — świadkiem bezstronnym, miał słuszność, gdy nazwał to sztuczydło "nonsensem".

— Правда, яке гарне це озеро!

— Не бачу в ньому нічого надзвичайного. Спробуй спустити з нього воду — побачиш, що нічого не останеться з його краси!

УВАГА! СКРЕНТОН І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В СКРЕНТОН, ПА.

— відограється —

„ОДРУЖІННЯ"

комедія Гоголя, в 5 діях, в перекладі Олени Пчілки

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

У ВАШІНҐТОН ГАЛИ, РІГ ВУЛИЦЬ Н. МЕЙН І ЛАКАВАНА.

Початок точно в год. 8. вечер. Вступ 50 ц., для дітий 15 цнт.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Агафія Тихонова	Ю. М. Шустакевич	Онучкін	Гр. Лисейко
Орина Пантелемоновна	Д. Бутинець	Жевакін	Д. Свінціцький
Подкольосін	Д. Мацьків	Текля Івановна	Ю. Вайнер
Кочкарів	М. Діброва	Дуня	М. Свінціцька
Яешня	М. Бадан	Степан	А. Товарницький

Між діями грати будуть Ольга Мацьків, Генри і Володимир Перчак.

Режісер: артистка Ю. М. Шустакевичева.

Громадяне! Прийдіть масово побачити цю знамениту комедію Гоголя, яка вперве грається в цій околици знаменитими аматорами. Весь дохід призначений на вивчення української дітвори в українськім дусі. — **Комітет.** 302

ПОЗІР! — НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК І ШКІЛЬНІ ДІТИ

при Церкві св. Арх. Михаїла в Ню Гейвен, Конн.

— відограють —

В ТІНЯХ РІЗДВЯННОЇ НОЧИ

— і —

ГОСТИНА СВ. НИКОЛАЯ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ, 127 Парк ул.

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

Початок в год. 4.30 пополудни.

Вступ для старших 50 центів, для дітий 15 центів.

До численної участи запрошує щиро 302

Комітет.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВ. БОЯН

— устроює —

ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕННЄ

ТРІЙКА ГІЛЬТАЇВ

комедію в 5-ох діях

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ ПРИ КОРТ УЛ., В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Початок в год. 7-ій вечером.

Ціни місць: $1.00 і 50 центів; діти 25 центів.

Дохід призначений на Український Народний Дім в Нюарку, Н. Дж.

Проситься український загал взяти численну у часть в цім гарнім представленню. 301-2

Комітет.

Отсим дається до відома українському загалови, що

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

в годині 8-ій вечером

гр. СТ. СИДОРОВИЧ

виголосить публичний виклад через **Р А Д І О**

СТАЦІЇ W. B. B. R. WATCH TOWER, NEW YORK.

Темат викладу буде

ДЕ ЗНАХОДЯТЬСЯ ПОМЕРШІ

Бесідник буде опирати свій темат тільки на підставі святого письма.

Перед викладом орхестра Т. Сербінського відограє кілька українських пісень.

Отож хто з Українців має радіо просимо ласкаво, щоби настроїли до повисшої стації, а почуєте таких річей, що будете задволені. 301,2

Комітет Тов. Дослідників св. Письма

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всіх правно голосуючих членів греко-католицької Церкви св. Володимира в Scranton, Pa., що

П А Р О Х І Я Л Ь Н И Й

РІЧНИЙ МІТІНҐ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ,

428 SEVENTH ST., SCRANTON, PA.

в годині 1-шій пополудни.

Будеться вибирати урядників на рік 1929. Повинні зійтись всі парохіяне.

ЗА УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ:
Йосиф Короташ, предс.
Максим Глух, кас.
291,7,02 Іван Чупрун, секр.

ПОЗІР! СИРАКЮЗ, Н. Й.! ПОЗІР!

Подається до загального відома

ЧЛЕНАМ І ЧЛЕНКИНЯМ УКР. АМЕР. ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ, що

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться спільно

НА ДЕНЬ 1-го СІЧНЯ 1929 Р.

в 2-ій годині пополудни

В ДОМІ УКР. ТОВ. СІЧ, під ч. 409 N. Geddes Street.

На сі збори запрошується всіх членів і членкинь явитись; буде справозданнє з минувшого року і вибір уряду на 1929 рік.

Також будеться принимати нових членів без вступного. Українці! Се добра нагода за 50 центів місячної вплати кождий член користає з бібліотеки, як також в часі слабости $5 тижневої запомоги. Отже не повинно бути ані одного Українця і Українки, щоб не належали до Укр. Амер. Горожанського Клюбу. 302

Антін Яворський,
Анастазія Шмокалюк,
секретарі.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

КОЛУМБІЯ

КОЛЯДИ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ

12 цал. $1.25.
F7000 Бог предвічний, часть I і II.
F70003 Отче наш
Вірую.
F70011 Вертеп, часть I і II.
F70013 Слава во Вишних
Рождество Христове.

10 цал. 75 ц.
E4043 Бог предвічний
Христос родився.
E7307 Нова радість стала
Небо і земля.
E7308 Радуйтеся усі люди
В яслах лежить.
E7259 Вселенная веселися
Ірод цар.
F27015 На небі зірка
Всі разом співайте.
F27068 Бог натуру
В Вифлеемі.
F27069 Ой там на Йордані
Щедрий Вечір нині.
F27110 Рождество Твое
Боже наш, Йордан.
F27155 Дивная новина
Херувими свят.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР.

F27138 Реве та стогне
Закувала та сива зазуля.
F27137 Вечерний дзвін
Чарочко моя
F27126 Ой у полі нивка
Ой у лузі.
F27125 Верховино
Де Дніпро наш.

СОЛЬОВІ ПІСНІ.

F27157 Темна нічка
Ой зацвила калинонька.
F27153 Ой не стелися хрещатий барвінку
Журо моя, журо.
F27151 Гій гук, мати, гук
Розлилися круті беріжечки.
F27147 Помарніла наша доля
О, не забудь.
F27144 Зажурився чоловік
І шумить і гуде.
F27141 Ой щось дуже загулявся
Тепер я Турок, не козак.
F27135 Думка про Морозенка
Віє вітер.
F27133 Ой летіли білі гуси
Ой де ти ідеш.
F27132 Вівці мощ вівці
Через сад виноград.
F27120 Гуляв чумак на риночку
Про дяка.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ Е. ЖУКОВСЬКОГО І ОРХЕСТРИ П. ГУМЕНЮКА.

10 цал. 75 ц.
F27159 Вечерниці, часть I і II.
F27156 Брехня
На фармі.
F27154 Спросини, часть I і II.
F27152 Алилуя, я бом
Стація „Зімна Вода".
F27149 Вдовиця
Старий як малий.
F27146 Жінка в небі, часть I і II.
F27143 Кума з міста ішла
Танець мого кума.
F27142 Ват ду ю сей
Допитався.
F27140 Поправини в Америці, ч. I і II
F27139 Відьма, часть I і II.
F27136 Свекруха
Кум до куми.
F27134 Слабість
Такий то штоф.
F27131 Заручини в Америці, ч. I і II.
F27124 Шпорт американський
Історія з пирогами.

УКРАЇНСЬКІ ТАНЦІ.

F27106 Ой дівчино, дівчинонько
Коло гаю походжаю.
F27123 Аркан гуцульський
Кучирява Катерина.
F27145 Трибулянка
Чабарашка.
F27161 Одехівська полька
Обертана з молодом.
F27148 Посмітюха тропак
Жидівочка на селі.

12 цал. $1.25.
F70012 Лемковське весілля, ч. I і II.
F70010 Заповіт Т. Шевченка
Уря у бій і Хто за нами.
F70009 Укр. весілля в Америці, часть I і II.
F70008 Ярмарок в Бродах, ч. I і II.
F70007 Укр. Баль в Америці, ч. I і II.
F70006 Парубки в коршмі, ч. I і II.
F70005 Празник часть I і II.
F70004 Христини, часть I і II.
F70002 Українське Весілля, ч. I і II.

Маємо на складі великий вибір радія, ґрамофони, репродусері (головки до ґрамофонів), ріжні рекорди і інші музичні інструменти. Все продаємо по умиркованій ціні. Продаємо за готівку і даємо на легкі сплати. 285—

Ґарантуємо за добру і совісну обслугу. Приходіть або пишіть до:

Holowaty's Music Supply

703 FAIRMOUNT EVENUE, PHILADELPHIA, PA.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ

-:- на 1929 рік -:-

Число
35. Засвистали козаченьки
46. Дівчина в українськім строю.
86. Їхав козак за Дунай.
100. Чабан пасе вівці.
311. Хлопець і дівчина на В. Укр.
11512. Українське весілля.
10828. Скажи мені правду.
65404. Козак коня наповає.
30. Троє дітей на гойданці.
31. Дівчина вчить пса читати.
32. Цап везе троє дітей.
39. Ангел з дитиною.
44. Хлопець і дівчина їдуть конем.
52. Троє дітей на човні.
53. Дівчина бавиться з котиками.
54. Артистка з голубами.
55. Дівчина з хлопцем за селом.
58. Дівчина пливе на бовт.
60. Дві дівчини збирають цвіти.
63. Дівчина з кошиком рожів.
64. Півгола танцюристка.
65. Дівчина читає листа.
67. Дівчина читає книжку.
69. Пес везе дівчину.
70. Троє дітей коло хати.
104. Діти в гаю з котиком.
129. Линдберг з літаком.
130. Дівчина з американ. прапором.
131. Стрілець полює оленів.
317. Красавиця з голубом за столом.
327. Хлопець і дівчина з голубами.
338. Хлопець грає, дівчина гуляє.
1212. Дівчина красавиця гола.
1227. Дівчина в бетінг суті.
1228. Дівчина з букетом цвітів.
6165. Півгола дівчина.

Число
9546. Дівчина при задумі
9787. Дівчина в псячій буді
9879. Красавиця з квіткою в руці
10406. Дівчина несе 2 кошики цвітів.
10840. Дівчина з голубом на руці.
10880. Дві дівчині їздять човном
11554. Дівчина в вінку і з рожею.
11658. Дівчина говорить в телефон.
11788. Дівчина між голубами.
11789. Дві дівчині грають на гітарі.
65405. Діти в гросерни.
65411. Дівчина при задумі з рожами.
65479. Дівчина кормить голубів.
65481. Дівчина з вінком рож на голові
65740. Дівчина цілує голуба.
65742. Голуб летить до дівч. з листом.
65746. Гола дівчина на софі.
65898. Хлопець бавиться з котиками.
65902. Хлопець і дівчина їдуть автом.
65908. Дві дівчині несуть листа.
65918 Ангел охороняє дівчину.
65922. Дівчина між голубами.
65924. Дівчина годує птицю.
20. Польське весілля.
21. Польський Орел.
47. Стародавні польські вояки.
49. Юзеф Пілсудський.
62. Польська кавалерія.
128. Пілсудський з жінкою на конях.
132. Дівчина репрезентує Польщу.
1224. Дівчина з польським прапором.

УВАГА: При замовленю треба подати, який калєндарік має бути пришитий: український, польський, чи англійський. А також подати число калєндаря і скількість.

Ціна одного калєндаря з пересилкою 30 центів; 4 калєндарі за $1.00; 25 калєндарів за $4.50. Шторникам, книгарням і агентам гуртова ціна. Замовлення присилати на адресу:

BELL BOOK & CALENDAR CO.
130 East 7th Street New York, N. Y.

БРУКЛИН, Н. Й. РІЧНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ. БРУКЛИН, Н. Й.

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ШЕРОВЦІВ КОРПОРАЦІЇ УКР. ДОМУ У БРУКЛИНІ, Н. Й., ЩО

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ, ПІД Ч. 101 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Члени зелізного фонду обовязані перемінити зелізний фонд на шери, інакше не будуть мати права до вибору нового уряду на 1929 рік. Рівнож будеться принимати нових шеровців. Хто хоче таким стати, хай зголоситься до урядників Корпорації. На цих зборах буде вибраний уряд на цілий біжучий рік. Хай на них не бракне ні одного шеровця. Приходіть всі.

ЗА УРЯД КОРП. УКР. ДОМУ: 301-2
І. Мудрик, предсідатель. І. Гринчук, секретар.

Українська

ФІНАНСОВА ІНСТИТУЦІЯ

ЗАІНКОРПОРОВАНИЙ ПРАВОМ СТЕЙТОВИМ.

Ukrainian Finance & Investment Corp. of Newark, N. J.

Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі

ПРОДАЄМО ШЕРИ:

PREFERRED ШЕР $25.00
COMMON „ $20.00

Українці! Хочете помочі, голоситься до нас, а ми Вам поможемо.

По всякі інформації голоситься до котрогобудь з тих трех урядників на низше подану адресу:

І. ЛИСАК, предсідатель,
163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.

М. БРУДЕР, секр., 17 Market Str., Newark, N. J.
Т. КАСЬКІВ, касієр, 600 High Str., Newark, N. J.

НЕХАЙ СІ РІЗДВЯНІ СВЯТА БУДУТЬ ВЕСЕЛІ ВАМ ЦІЛИЙ РІК

$2 ТИЖНЕВО

Два Назвиська
Дві Репутації
на які можете певно числити
STROMBERG-CARLSON,
подивляючі електричні радія
і стара звісна

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.

ВДОВОЛЕННЄ ҐАРАНТОВАНЕ
ЛЕГКІ СПЛАТИ — ОБСЛУГА ДАРОМ
Прийдіть і подивіться ТЕПЕР.

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.
10th Street i Ave A.
New York City

ЛЕМКІВСЬКІ КРАСУНІ, ЩО СПІВАЛИ НА РЕКОРДИ.

НОВІ ЛЕМКІВСЬКІ-УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

OKEH-ODEON

15570 (Думка про старий край,
(Любовниця Петра.
15571 (Бучацька коломийка,
(Ануся, полька.
15087 (Лемківське весілля, Ч. 3—4.
(Шкимба.
81001 (Отче наш,
(Блажен муж, хор.
15081 (Гора, гора Буковіна,
(Чие то полечко.
15083 (Ой верше мій, верше,
(За горами, за лісами.
15584 (Карпато-руський вальс,
(Пива-вина, полька.
15085 (Весела, польак,
(Кунковянка, полька.
15081 (Пой, ласточка, пой,
(Вернись в Соренто.
15080 (Козачя Песня,
(Двенадцать розбойников.
15079 (Лимковское весіля, ч. 1 і 2.
(Ст. Шкимба, муз. П. Дудри.

Хто бере від нас лемківські рекорди, даємо слова даром.

НОВІ РЕКОРДИ ОКЕЙ КОМПАНІЇ,

відспівані І. Давиденком і В. Барчанівною. Всі рекорди по 75 цнт.

15569 (Сміх. — І. Давиденко, тенор.
(Наша коломийка. — Музика
(з Дністра.
15568 (Вкраїно мати, кат сконав, хор
(Який то вітер шумно грає, хор.
15567 (Український танець (шумка),
(Дідова полька, муз. з Дністра
15566 (Не журись, полька,
(На горах Манджурії, вальс,
(Л. Субота, гармонія.
15565 (Колись, дівчино мила, пісня,
(Ірчик, пісня — Ст. Боднарчук
15564 (Чудасія,
(Човник.
15562 (Козак відїзджає,
(З Америки до краю.
15558 (Галичанка,
(Ой піду.
15555 (Сміло, брати,
(Ой зза гори чорна хмара.
15556 (Шкільне кохання,
(Дуб на дуба похилився.
15554 (В краю та в Америці,
(Любов. — І. Давиденко, тенор.
15552 (Тай орав мужик,
(Який чорт мені надав.
15546 (Кохання, дует: Д. Стеценко і
(І. Давиденко.
(Дві жінки, гумористична пісня.
15542 (Гей, видно село,
(О, Україно. М. Зазуляк, баритон.
15541 (Колиб мені, Господи,
(Карі очи. — Марія Машир.
15537 (Ой, не спиться, не лежиться,
(Ой, гиля білі гуси. М. Зазуляк.
15533 (Тропак,
(Червона Калина.
15532 (Зелена рута, жовтий цвіт,
(Пропала надія. Мих. Зазуляк.
15535 (Ой я собі козак легкий, козак.
(А я тое дівча люблю, коломийка Гуцулка.
15534 (Ой чомуж ти не такий, козак,
(Як зачую коломийку, коломийка.
15544 Українська коломийка,
(На зеленій траві, полька — Л.
(Субота.

Висилаємо рекорди до Галичини. Самі оплачуємо пересилку, що на половину. Хто має богато старих рекордів, а хотівби виміняти, хай пише до нас по інформації.

Маємо голки до рекордів, що грають два рази голоснійше. Ціна 15 цнт.

Отворено в нас кождого дня і в неділі до 10. вечером. Хто приїздить до Ню Йорку, просимо вступити до нас. В нас все повно людей в сторі, краян найдеться.

За всіми рекордами, рольками і голками пишіть: 214-

SURMA BOOK & MUSIC STORE,
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
між 6. & 7. улицею.
Отворено від 8. рано до 10. вечером

СТІННІ КАЛЄНДАРІ на 1929 р. 5 найновіших стінних калєндарів з святами на кождий день за $1
Оден калєндар 30 ц.
Ілюстрований каталоґ висилається на бажання. KULYNITCH Ptg. CO., 418 E. 9th St., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ Марії Коруни з Сернок Середних, пов. Рогатин, Гал. Перебувала в Рочестер, Н. Й. Прошу своїх краянів з Липиці долішної, пов. Рогатин, котрі знають про неї, повідомити на мою адресу. Я прибув до Канади тому місяць з Бразилії. Пошукує Петро і Настя Дякун з Липиці долішної, пов. Рогатин. 302

PETER DIAKUN,
Malonton Manitoba,
Winnipeg, Man., Canada.

ПАРАФІЯ св. О. Николая в Нантікок, Па., пошукує дяко-учителя, котрий вміє провадити хор, устроювати представлення і вести дітоцу школу. Зголошення проситься слати на адресу: 302-3

GEORGE WELGOSS,
32 Lower Broadway, Nanticoke, Pa.

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ

по дешевій ціні, бизнес добрий голоситися під ч. 302-3

193 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

DR. A. W. FINA

УКРАЇНЕЦЬ.

Коли маєте які долегливости вашого здоровля, то не терпіть. Тут є нагода привернути ваше здоровля як було поперед. Помагаю без медицини як найскорше і найліпше. Прийдіть і переконайтеся. 297—

ОФІСОВІ ГОДИНИ: від 10 до 12; від 2 до 4 і від 6 до 8; внеділі від 2 до 5.
ОБСЛУГА ЧЕСНА, ПОРАДА ДАРОМ ДЛЯ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ.

1305 CARSON STREET,
PITTSBURGH, PA.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Виробляємо і спроваджуємо ріжні першої кляси ручно робленіІталійські Гармонії, найліпші у світі. Десять літ ґарантії. Наші ціни є низші від всіх інших. Безплатні інструкції для купуючих. Пишіть по даровий катальоґ.

RUATTA SERENELLI CO.,
1014 Blue Island Ave., Dept. 48,
CHICAGO, ILL.

School nurse says all girls should know this

TALKING to a roomful of high school girls on personal hygiene, an experienced district nurse said: "One of the basic rules of health for girls is to keep the system functioning naturally at all times. Normal exercise and diet habits should be encouraged. But when necessary there's no harm in taking nujol, since it works mechanically and can't disturb the normal functions of any organ of the body. Particularly with girls, there are times when nujol should always be taken. Take a spoonful every night for a few days. It's a thoroughly safe and harmless method. It won't cause distress or gas pains or griping."

Nujol is different from any other substance. It contains no drugs or medicine. It can be taken safely no matter how you are feeling because it is so pure and harmless, and works so easily. Every woman should keep a bottle on hand. Every druggist has this remarkable substance. Get the genuine.

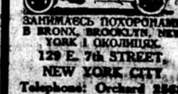
ДАРОМ НА АСТМУ ПІДЧАС ЗИМИ.

Незрівнана Метода на Астму, яка Спинює Найгірші Атаки. Пишіть по Дарову Пробку.

Коли терпите сі страшні напади Астми підчас зимна і вогкости; коли вас дусить за кождим дихом, не занедбайте сейчас написати до Frontier Asthma Co. по даровий пробний наш середник. Нема ріжниці, де живете, або чи вірите ще в яке небудь лікарство під сонцем, пишіть сейчас. Хоч навіть терпілисьте ціле своє життє, пробували що найліпше, щоб позбутися Астми, хоч стратилисьте цілком надію, пишіть по сю дарову спробу.

FREE TRIAL COUPON.
FRONTIER ASTHMA CO.,
1095 H Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2868

НЕ ЗАБУДЬТЕ КУПИТИ СОБІ НА СВЯТА

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

КОМПАНІЇ OKEH-ODEON

15557 (Ой я козак, коломийка
(Швидше, швидше, полька
Укр. орхестра П. Замученка
15561 (В пеклі полька
(Коло млину, коломийка
Укр. орхестра П. Замученка
15552 (Який чорт мені надав
(Тай орав мужик,
Гумористична пісня,
А. П. Рогальський, баритон
15555 (Сміло, брати,
(Ой зза гори чорна хмара,
Хор ім. Леонтовича
15556 (Шкільне кохання,
(Дуб на дуба похилився,
Дует Д. Стеценко і І. Давиденко.
15563 (На Ганчарові, укр. полька
(Коломийка,
Грає Суровяк і його селянська орхестра.
15532 (Зеленая рута, жовтий цвіт,
(Пропала надія,
Михайло Зазуляк
15572 (Журба Гаврихи,
(Журба Гаврихи,
Дует Б. Савіцький і М. О Ленин.
15573 (Не хочу бути чоловіком,
(Циган на толоці,
Тенор Б. Савіцький

В нас є на складі дуже великий вибір ріжних рекордів; маємо також церковні. Пишіть по каталоґ, котрий вишлемо вам даром. 290—

Пишіть або приходіть до:

NEW YORK MUSIC HOUSE,
2341 HASTINGS STREET,
Cor. VERNOR HIGHWAY,
DETROIT, MICH.
Tel. Cadillac 2530.
ІВАН І. ЗЕНЧЕНКО, власт.

ЯК ВАШ ЖОЛУДОК?

Мій добрий, дякую. Не був він все таким. Можете легко позбутися диспепсії, нестравности, катару жолудка, відбивання, биття серця, квасів, нервовости, затвердження, болю голови і т. п. так як я і в той сам спосіб. Не присилайте цента, позаяк я так певний, що сей середник поможе Вам, що вишлю його Вам оплачено почтою. Коли переконаєтесь, що він поміг Вам позбутися жолудкових недомагань, пришлете мені одного доляра. Як се довіря і щирість моя подобаєся Вам Пишіть сейчас. Адреса: Theodore H. Jackson, Stratford Bldg., 35-E, Syracuse, N. Y.

Babies Love It

For all stomach and intestinal troubles and disturbances due to teething, there is nothing better than a safe Infants' and Children's Laxative.

MRS. WINSLOW'S SYRUP

РЕВМАТИЗМ

Подивляюче домашне средство винайдене одним, котрий його мав.

В році 1893 я набавився мускулярного і суставного ревматизму. Я терпів, що можуть зрозуміти лишень ті, що його мали, через три літа. Пробував я средство за средством, однак пільга, яку я зазнав від них, була хвилева. В кінці я винайшов средство, яке вилічило мене цілковито. Се средство я дав вав богатьом, котрі терпіли на сю хоробу гірше від мене, декотрі з них по сімдесять і вісімдесять літ старі; результат був той самий, що і з моєю хоробою.

„Я мав острі болі, пробігаючі через мої стави, мов громові лискавки".

Я хочу, щоб кождий терплячий на мускулярний і суставний (пухнення в суставах) ревматизм попробував мого цінного „Домашнього Средства" за його подивляючу силу гоєння. Не присилайте цента, лишень імя і адресу, а я вишлю вам його даром на пробу. По його вжиттю і переконанню, що воно є тим довго очікуваним средством усунення того рода ревматизму, вишлете мені за него Одного Доляра, однак зрозумійте, я не хочу ваших грошей, хіба ви вповні вдоволені прислати їх самі. Чи се не справедливо? Чого вам терпіти більше, коли дається вам таку нагоду даром. Не відтягайте. Пишіть днесь. 302—

Mark H. Jackson, 83 P. Stratford Bldg., Syracuse, N. Y.

Mark H. Jackson є відвічальний. Повисша заява правдива.

